

م
ن

م
ن

م
ن

م
ن

م
ن

م
ن

م
ن

م
ن

م
ن

SABIR, İFFET VE İMTİHAN ÜÇLÜSÜ

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ
وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ

Ey Peygamber! Biz, sana bu Kur'ân-ı Kerim'i vahyetmekle, geçmiş milletlerin ibret ve öğüt alınacak haberlerini, Kıssaların en güzelini anlatıyoruz.

Hâlbuki daha önce sen, bunlardan habersiz idin.

- Yûsuf, 12/3 -

HZ. YÛSUF KISSASI 111 ÂYET & 111 MESAJ

İBRAHİM
ORUÇ

HZ. YÛSUF KISSASI

111 ÂYET & 111 MESAJ

AKADEMİK ARAPÇA KİTAPLIĞI – 6

ISBN | 978-605-71328-2-6

41587 sertifika numaralı Muarrib Yayınları'nın 33. eseridir.

İbrahim Oruç tarafından kaleme alındı.
Yayın yönetmenliğini Muhammed Yasin Can üstlendi.
Son okumasını Fatih Enes Köse yaptı.

Kapak Muhammed Yasin Can tarafından tasarlandı. Mizanpaj Duran Aydos tarafından uygulandı; Arapça metinde çeşitli boyutlarda Microsoft Uighur fontu, Türkçe metinde 11 punto Berkeley LT Book fontu kullanıldı.

3. Baskı, Aralık 2023, İstanbul

© Eserin yayın hakları anlaşmalı olarak Muarrib Yayınları'na aittir.
Yapım, Publishing and Media (P&M)
Baskı, Yılmaz Basımevi (Mat. Ser. Nu: 49749)

Aziz Mahmud Hüdayi Mah. Tepsi Fırını Sok. No:9/3

Üsküdar/İstanbul

0 850 304 17 58 – 0 530 225 21 81

muarrib.com

iletisim@muarrib.com

@muarrib (facebook, youtube, instagram, twitter, telegram, tiktok)

Alfabeyi, elif ile ba'yı ve nasara ile yensuru'yu bana belleten,
rehberliğini ve terbiyesini daima üzerimde hissettiğim ve beni her daim
“Öğrettiklerimi başkalarına öğret, seninle beraber kabre gelmesin, faydalı ilme dönsün,
amel-i salih ile birleşsin ki Sadaka-i Câriyen olsun”
diye öğütleyen ilk Hocam **Merhûme Anneciğime;**

Kendisinden yıldız istediğimde bana gökyüzünü getiren ve
ilim hayatım boyunca her zaman desteğini iliklerime kadar hissettiğim
Kıymetli Babacığma;

Mensubu olmakla onur duyduğum Diyanet İşleri Başkanlığı'nda görev yapan
Muhterem Hocalarım ve tüm mesai arkadaşlarıma;

Kitabın oluşum sürecinde ve zaman zaman mesajların derinliğinde
yol alabilme adına fikir dünyama yapmış olduğu katkılarından dolayı
aziz dostum Murat UÇAR'a;

Özellikle internet tabanlı tüm platformlarda çalışmalarımı takip ederek
soru ve talepleriyle kitabın yazımına yön katan
Arapça, Türkçe ve tüm dil sevdalılarına;

Satırlarımızı zaman zaman alıntıladığım veciz sözleriyle süsleyen,
sadıklarımıza tesir eden **gönül insanlarına;**

Kitabın başından sonuna kadar tüm yazım aşamasında
en büyük destekçim olan **değerli eşime, kızım Sare Betül'e, aileme;**

İthafen...

Vertical line with a blue highlight on the left side.

İÇİNDEKİLER

Ayet	Sayfa
Ön Söz	13
Giriş	16
1 Bizlere Gerçekleri Açıkça Anlatan Kitap: Kur'an-ı Kerim	23
2 Kur'an-ı Kerim Niçin Arapça Olarak İndirilmiştir?	38
3 Ahsenü'l-Kasas: Kıssaların En Güzeli	47
4 Üzülme! Bazı Rüyalarda Gerçek Olacak!	60
5 Hasedin Uykusuna Dikkat! Tehlike Yakınlarda Olabilir!	71
6 Unutma! Seçilmenin Şartıdır Üstünlük!	82
7 Kıssalar, İnsanoğluna Her Zaman İbretler Verir!	93
8 Nefretle Beslenen, Sevmez, Sevemez ve Sevilmez!	99
9 Sevgiyi Kimse Öldüremez, Onu Kalplerden Sökemez!	109
10 Yeryüzünde Vicdanlılar Her Zaman Olmalı!	113
11 Dürüst Olmayanlara Güven Olur Mu Hiç?	118
12 Allah'tır Bütün Sevdiklerimizi Koruyan!	122
13 Eğitim ve Öğretimde Verilen Örneklerin Önemi!	124
14 Gücüne Güvenme, Allah'a Dayan Ve O'na Sığın!	129
15 Allah, Seninle Olduktan Sonra Kalmazsın Kuyularda!	131
16 Görüntüye Ve Her Ağlayana İnanma!	139
17 Yalan Söyleyenler, Doğru Söyleyenlere Asla İnanmazlar!	143
18 Sabır, Musibetin Başlarında Olur!	149
19 Sen Sabırlı Ol! Allah, Mutlaka Seni Kurtaracaktır!	161
20 Aldığınız Ürünlere Dikkat Edin!	166
21 Geleceğimiz Olan Çocuklara Sahip Çıkmak Şarttır!	170
22 "Yûsuf Yüzlü" Olan Değil "Yûsuf Yürekli" Olan Kazanır!	177
23 Şüpheli Yerlerden Uzak Durun!	182
24 Çalış, Gayret ve Sabret; Allah'ın Yardımını Elde Et!	194
25 Yürüdüğün Yola Ve Koştüğün Yere Dikkat Et!	203
26 Şehâdet (Şahitlik) İçin Somut Delil Önemlidir!	214
27 Adalet, Kanun, Hak ve Hukuk Herkes İçin Aynıdır!	218
28 Deliller İyice İncelenmeli ve Şahitler Güzelce Dinlenmelidir!	224
29 Suçu Bastırmak Yerine Suçluya Cezası Verilmeli!	227
30 Tuzağa Düşecek Yerlerden Kaçın!	231

31	Günahta Kendine Ortak Arama!	234
32	Günahına Ve Hatana Başkalarını Şahit Tutma!	239
33	Kalıcı Güzelliği Tercih Etmek ve Her Zaman Allah'a Sığınmak!	242
34	Sen Elinden Geleni Yap, Allah Seni Yalnız Bırakmayacaktır!	247
35	Bazen Geriye Sadece Sabretmek Kalır!	252
36	Maden Temizse Değişmez İnsan! Her Rüyaya Aldanma!	254
37	Nimetlerin Farkında Ol ve Allah'tan Geldiğini Unutma!	259
38	Sakın Tarihten İbret Almayı Unutma!	263
39	Tebliğ Ederken Sayıyı Asla Küçük Görme!	268
40	Nerede Nasıl İmkan Varsa Orada O Şekil Tebliğ Et!	272
41	Unutma! Rüya Da Bir Fetvadır!	277
42	Vesilelere Sarılmakta Bir Sorun Yoktur!	280
43	Unutma! Şifanın Nerede ve Kimde Olduğunu Bilemezsin!	286
44	Hakikatten Uzak Olanın Kafası Karışır ve Aklı Bulanır!	291
45	Unutma Ki Şeytandır Unutturan!	294
46	Asla Krizi Fırsata Çevirerek Menfaat Devşirme!	296
47	Asla İş Düşenden ve Zorda Kalandan Karşılık Bekleme, Fırsatçılık Yapma!	301
48	Bildiğini, Bilgini ve Tecrübeni İnsanlara Aktar!	304
49	Tehlikeden Ya Da Müjdeden Haberin Varsa Bildir!	306
50	Kendinden Emin Ol, Dünyada ve Ahirette Tertemiz Olursun!	308
51	Gerçeklerin Bir Gün Açığa Çıkma Gibi Bir Huyu Vardır!	314
52	Unutma! Hâinlik Asla Affedilmez!	318
53	Aman Nefs-i Emmâreye Dikkat!	322
54	İyi ve Güzeli Olanın Konumu Her Zaman Değerlidir!	327
55	Görev Bu, Verilir De İstenir De...	331
56	Sen Samimi Ol! Allah Üzerini Her Zaman Tamamlar!	333
57	Unutma! Ahiretin Ödülü Dünyanınkinden Daha Hayırlıdır!	337
58	Her Zaman Duyu Organlarına Güvenme!	340
59	İkram Ve İhsan Etmek Peygamber Sünnetidir!	348
60	Dünya Bu; Ne Kadar İmtihan O Kadar Mükâafat!	351
61	Bir İş Yapmak İçin Azimli, Gayretli ve Sabırlı Ol!	354
62	Unutma! İyilik Her Zaman Kazandırır!	356
63	Dikkat! Bu Hayatta Hitap, Menfaate Göre Değişebilir!	359

64	Allah'tır Tüm Sevdiklerimizi Koruyan!	361
65	İyilik ve İkramdır Katı Kalpleri Yumuşatan!	363
66	Allah'ı Şahit Tutmak Büyük Sorumluluktur!	366
67	Allah'a Tevekkül Eden Elbette Kazanır!	368
68	Baba Sözü Dinlemekten Asla Zarar Gelmez!	372
69	Teselli Etmek Peygamber Ahlakıdır!	375
70	Unutma! Sınadığı ile Sınanır İnsan!	377
71	Ne Aradığını İyi Bilmeli İnsan!	379
72	Kaybolanı Bulana Elbette Ödül Verilmelidir!	381
73	Allah'tır Her Şeyi ve Herkesi En İyi Bilen!	383
74	Her Zaman Bir Bilene Sormak Lazım!	385
75	Hukuk, İstisnasız Herkese Lazımdır!	392
76	Her Bilenin Üzerinde Mutlaka Bir Bilen Vardır!	394
77	Bazen Cevap Vermek İçin Acele Etmemek Gerekir!	400
78	Suç ve Cezanın Şahsiliği İlkesine Dikkat!	404
79	Hakkın Olmayanı Almaktan Allah'a Sığın, Yalnız Kalmazsın!	407
80	Üzülmekten En Çok Bahseden Sûre: Yûsuf Sûresi!	409
81	Şahitlik, Görmek, İşitmek ve Emin Olarak Gerçekleşir!	414
82	Çevrene İyi Davran Ki Hakkındaki Şahitlikleri İyi Olsun!	418
83	Çocukların Yalanını, Zorlama İle Tespit Etmeyin!	422
84	Üzülme! Sıkıntı Elbette Bir Gün Bitecek!	428
85	Unutma! Derin ve Samimi Sevgi Asla Bitmez!	432
86	Sen Halini Allah'a Arz Et, Gerisine Karışma!	434
87	Sen Allah'a Güven Ve O'na Dayan, İkramın Gelecektir!	439
88	"Ne Oldum?" Deme! Ne Olacağım?" De!	444
89	İslah Ve İrşad'ın Bir Yolu Da Soru Sormaktır!	447
90	Affetmek Erdemdir, Kapat Eski Defterleri!	450
91	Başkalarının Meziyetlerini Kabul Etmede Geç Kalma!	454
92	Güçlüyken Affetmek Ahlakî Erdemin Zirvesidir!	458
93	Unutma! Keramet Gömlekte Değil İffettedir!	462
94	Yakup Olmak! Ümmet Olmak!	470
95	Yaşanılardan Her Zaman Tecrübe Almalı İnsan!	474
96	Unutma! Üzülen, Elbette Bir Gün Mutlu Olacak!	476
97	Kurtuluşun Anahtarıdır Baba Duası!	478

98	Baba Duası Çok Değerlidir!	483
99	Ana Babayı Karşılama Peygamber Sünnetidir!	485
100	Üzülme! Kaybolan ve Özlünen, Elbette Bir Gün Geri Dönecek!	488
101	Kâinattaki En Güzel İstek Nedir?	492
102	Destekçin Allah İse Asla Habersiz Kalmazsın!	495
103	Asla Çokluğa Aldanma! Çokluğa Güvenme!	498
104	Ücrete Değil Allah'ın Vereceği Ecre Odaklan!	500
105	Ey İnsan! Aç Da Gözünü Bak Şu Âleme!	503
106	En Büyük Felakettir Şirk; Allah'a Ortak Koşmak!	506
107	Aman Dikkat: Kıyâmet Bu; Ansızın Gelir Ve Yakalar!	511
108	Yalnız Allah'ın Yolunu Takip Et!	515
109	Uyananlar Ve Uyaranlar Her Zaman Olmalıdır!	519
110	Sakın Kimse Kapılmasın Dünya Rüzgarına!	523
111	İbret Almak İsteyene Her Zaman Öğüt Vardır!	528
	Yûsuf Sûresinden Çıkardığımız Sonuç	532

ÖN SÖZ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a aittir. Salat ve selam, Peygamberimiz Hazreti Muhammed'e, (sallallahu aleyhi ve sellem) O'nun ailesine, ashabına ve onun yolundan giden herkesin üzerine olsun.

Kıymetli Okurlarımız!

Arapçanın Dehlizleri ile çıkmış olduğumuz, **Arapça - Türkçe Kardeşliği** ile ilerlediğimiz bu yolculukta yeni çalışmamız olan **Hz. Yûsuf Kıssası - 111 Âyet & 111 Mesaj** ile devam ediyoruz.

Azîz, Hakîm ve Mübarek olan kitabımız Kur'an-ı Kerim, geçmiş peygamberlerin yaşadığı ağır imtihanları, karşılaştıkları zorlukları, kendilerini içinde buldukları sabra dayalı olan sınanmaların önemli ve can alıcı noktalarını, öğüt, nasihat, ders ve ibret alınacak dikkat çekici konuları, gelecek toplumlara ders olacak olayları, insanların aklına, zihnine ve fikrine ışık tutarak onların duygu ve düşüncelerini yönlendiren bir biçimde hassas, ölçülü, dengeli bir şekilde ele alarak anlatır ve peygamberlerin hayatlarından bölümlere ve önemli kesitlere yer vererek yaşanan bu ibret ve öğüt dolu hayatlarla ilgili biz insanlara önemli ders, nasihat ve hikmet içeren mesajlar aktarmaktadır.

Hz. Yûsuf Kıssası - 111 Âyet & 111 Mesaj adlı bu çalışmamızdaki amacımız; kıssaların, Kur'an-ı Kerim'de yer alan emir ve yasakların hayata geçirilerek somutlaştırılması için önemli birer araç olduğunu, kıssalar yoluyla geçmiş milletlerin ve ümmetlerin sergiledikleri tutumun sonucunu göstererek iyiliğe teşvik edip kötülükten sakındırmayı hedeflediğini, Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (s.a.s.) ve onun yolundan giden inananların yaşadıkları sıkıntılara karşı sabır, tahammül ve gösterdikleri dayanma gücü sonucunda başarılı olunan imtihanın müfakatlarını ve ecirlerini aktarmaktır. Bu çalışmamızda; bildiklerimiz, araştırdıklarımız ve okuduklarımızın yelpazesi geniş de olsa bu engin ve zengin kıssaya temas ederken dahî elbette zorlandığımız noktalar oldu. İşte bu zorluğu çekerken aklımıza, "Bizler yazarken bu kadar zorlandık, ya bu kıssayı, bu olayları yaşayanlar ve olayların bizzat kahramanları olanlar, kim bilir onlar ne kadar ağır imtihanlardan geçmiştir?" sorusunu kendimize sormadan edemedik.

Yüce Rabbimiz, hiçbirimizi gam, keder, korku, tasa ve endişelerimizin dipsiz kuyularında bırakmasın ve bizleri her zaman hakikat kervanında yolcu kılarak karanlıklardan tek aydınlık olan nûra çıkarsın. Kuyularda ve karanlıklarda karanlıkların ellerinden tutup onları iyiye ve güzele doğru götürmeyi nasip eylesin ve bu anlamda bizlerin de üzerinde emeği, çabası, gayreti ve duası olan herkese iki dünyada da iyilik ve güzellik bahşeylesin... Amin.

Kitapta Sizleri Neler Bekliyor?

Bu çalışmada Yûsuf Sûresi açısından;

- Sabır, İffet ve İmtihan Üçlüsü!
- Sabır ve Tahammülün Kardeşliği!
- Sabredenin Kesinlikle Kazanacağı!
- Genel anlamda biz insanların yaşadığı ailesel, bireysel, inançsal, yönetsel ve toplumsal dertler, kederler, engeller, bunalımlar, problemler ve hastalıkların tedavisi ve diğer sorunların çözüm yolları!
- Ana-Baba & Evlat, Öz kardeş & Üvey kardeş, Köle & Sahip, Hizmetli & Efendi, İşçi & İşveren, Karı & Koca, Seven & Sevilen, Yargı & Mahkeme, Davacı & Davalı ve Mümin & Münkir/Kafir ilişkisine dair genel bilgiler!
- Kitabımızda ele alınan bazı konulara ya da mesajlara, **farklı başlıklar altında birkaç kez temas edilmesi** ve bu mesajların, bazen alt notlarda veya dipnotlarda tekrar edilmiş olmasıyla, ilgili mesajların ve ilgili konuların akılda kalıcılığını arttırmak ve kullanım alanlarının farklı oluşuna dikkat çekilmesi hedeflenmiştir.
- Önemli Not: Âyet-i kerimelerin mealleri yazılırken, “**açıklamalı meâl usûlü yöntemi**” benimsenerek kıssada geçen konunun daha açık ve net bir şekilde anlaşılması hedeflenmiştir. Elbette en doğrusunu Yüce Allah bilir.
- Kitabımızda yazdığımız bazı notlar, **@ibraahimoruc** Twitter ve Instagram hesabında paylaştığımız bilgilerin genişletilmiş açıklamasıyla ele alınmıştır.

Her kitabın ön sözünde ya da giriş kısmında, “bu kitapta yazım, ifade, noktalama hatası vb. durumlardan dolayı okuyucularımızdan özür diliyoruz” gibi ifadeler görebilirsiniz. Kur’an-ı Kerim’in girişinde ise **ذٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيْهِ** “Bu, kendisinde asla şüphe, çarpıklık ve karışıklık bulunmayan bir kitaptır” âyet-i kerimesi (Bakara, 2/2) bulunmaktadır. Buradan hareketle; bu kitabımızda tespit ettiğiniz ve düzeltilmesi gereken her türlü hatayı, eksigi veya sürç-ü klavyeyi, bir sonraki baskısında düzeltilmesi için **arapcanindehlizleri@gmail.com** elektronik posta adresinden ulaştırmanız, bizleri ziyadesiyle memnun edecektir. Rabbim, hatalarımızı affetsin ve ayaklarımızı yolunda sabit kılarak bizi son nefesimize kadar dininin hadimi eylesin.

Gayret bizden, takdir ve tevfik Allah’tandır.

İbrahim ORUÇ

Mart 2022, Ankara

GİRİŞ

GİRİŞ

Kur'an-ı Kerim, emirleri, yasakları, yönlendirmeleri, hakkı ve hakikati haykırması ile tüm insanlık için bir öğüt, bir hatırlatıcı, bir nasihat, bir kılavuz ve bir hidayet rehberi olup onları en doğru ve tek doğru yol olan Allah'ın yoluna iletir. Nitekim Yüce Rabbimiz de bu konuda bizlere şöyle buyurmaktadır:

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ

Hiç kuşkusuz bu Kur'an-ı Kerim, insanlığı en güzel, en doğru yola iletir.¹

Kur'an-ı Kerim, insanlara, inananlara ve arınmak isteyenlere öğüt, ibret ve ders verirken kullandığı anlatım tekniklerinin en önemlilerinden biri de peygamberlerin bizzat yaşadıkları kıssalardır. Yûsuf sûresinde de Hz. Yakûb'un ve Hz. Yûsuf'un, yaşadıkları imtihandan bizlere çok çeşitli açılardan verilen dersler² üzerinde durulmakta olup ibret, vaaz, nasihat ve öğütlerle dolu olan bir kıssa anlatılmaktadır. Buradan hareketle; Kur'an-ı Kerim'de kıssaları anlatılan peygamberler içerisinde hayatı, yaşadıkları ve ağır imtihan süreci, tam bir süre içerisinde ayrıntılarıyla, detaylarıyla ve açık mesajlarıyla insanlığa açıklanan, aktarılan ve anlatılan tek peygamber kıssası, Kur'an-ı Kerim'de Ahsenu'l-Kasas, yani Kıssaların En Güzeli olarak tanımlanan ve tanıtılan Hz. Yûsuf'un kıssasıdır.

Ahsenu'l-Kasas yani Kıssaların En Güzeli olarak tarif edilen Yûsuf sûresine yüzeysel veya derinsel olarak baktığımızda, bizlere birçok bireysel ve toplumsal mesajlar verdiğini görmekteyiz. Yüce Rabbimiz, bizlere vermiş olduğu bu mesajlarda günümüz insanına da çok güzel bir şekilde sabır, iffet, ailevi, sosyolojik, psikolojik vb. durumlara dair önemli temel ve genel ilkeler aktarmaktadır. Rabbimizin bizlere buyurduğu bu ilkeleri hayatımıza aktarabilmemiz ve tabandan tavana kadar yaşayabilmemiz için çok iyi anlaşılması gerekmektedir. Bizler de bu çalışmamızda; bu mesajları ve önemli ilkeleri dilimiz döndüğünce ve gücümüz yettiğince Yûsuf sûresinden çıkarmaya gayret ettik. Böylesine engin ve zengin bir sürede kim bilir bizlerin de kısır bilgisini aşan daha nice mesajlar bulunmaktadır. Öte yandan; Kur'an-ı Kerim'de anlatılan Yûsuf kıssasını, diğer peygamberlerin kıssalarından ayıran bu anlatım özelliği, Kur'an-ı Kerim'in anlatım üslubu ve yöntemi içerisinde muhatapların da hemen dikkatlerini çekmektedir.

1 İsra, 17/9. Öte yandan farklı bir bakış açısı olarak; âyet-i kerimde geçmekte olan أَقْوَمُ Akvem kelimesi, “en doğru, en düzgün” değil, “tek doğru, tek gerçek” şeklinde de yorumlanabilmektedir. Çünkü din adına doğru söz ve davranışlar, Kur'an-ı Kerim'in aşılmaz hükümleridir. Benzer mesaj için de ayrıca bkz. Kehf, 18/2.

2 Belki de Yûsuf sûresindeki en önemli ve en hüzünlü ders, bu hayatta yakınında olan kimsenin, bazen seni en çok seven kimse olmayışdır.

Kur'an-ı Kerim'de Kıssaların Anlatılma Sebepleri:

- Allah'a isyandan sakınılması,
- Peygambere itaatte kalınması,
- İbret, ders, nasihat ve öğüt alınması,
- Allah'ın rızasına ulaşılması ve o ödüle layık olunması,
- İslâm'ın bizlerden istediklerinin aktarılması ve hedeflerinin açıklanması,

Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'i (s.a.s.) ve ümmetini kalben tatmin ederek huzura sevk etmek, takip etmemiz gereken doğru yolu göstermek ve bizlere nelerin faydalı ve iyi, nelerin ise zararlı ve kötü olduğunu bildirmek için anlatılır.

Mübarek Kitabımız Kur'an-ı Kerim, geçmiş peygamberlerin yaşadığı ağır imtihanları, karşılaştıkları zorlukları, kendilerini içinde buldukları sabra dayalı olan sınanmaların önemli ve can alıcı noktalarını, öğüt, nasihat, ders ve ibret alınacak dikkat çekici konuları, gelecek toplumlara ders olacak olayları, insanların aklına ışık tutarak onların duygu ve düşüncelerini yönlendiren bir biçimde hassas, ölçülü, dengeli bir şekilde ele alarak anlatır ve peygamberlerin hayatlarından bölümlere ve kesitlere yer vererek o hayatlarla ilgili biz insanlara önemli ders, ibret ve hikmet içeren mesajlar aktarmaktadır.

Yusuf Süresinin Genel Özellikleri Nelerdir?

- Yûsuf kıssası, kalp kıranların, yürek yıkanların, gönül yakanların ve ciğer dağlayanların yaptıklarına ve yapmadıklarına temas eden bir kıssadır.
- Yûsuf sûresi, Hz. Yûsuf'un gördüğü bir rüyayı babasına anlatmakla başlamaktadır.
- Yûsuf sûresi demek, iman, ihlas, irşat, ilim, irfan, islah, iffet, sabır, azim, mücadele, gayret vb. özellik ve güzellikleri bir arada toplamak demektir.
- Yûsuf kelimesinin kökü, üzüntü anlamına gelen **أَسَفٌ** Esef'ten, Yakûb kelimesinin aslı ise izini sürmek anlamına gelen **تَعْقِيبٌ** Takip kelimesinden türetildiği kanaatindeyiz. Bir yanda üzülen bir evlat, diğer yanda ise ümidini kaybetmeden O'nun izini süren bir baba; bu ne ağır bir imtihan Ya Rabbi...
- Kardeşlerinin kendisine kurduğu tuzaklara, çektiği çilelere, kuyunun içinde yaşadığı korku ve endişe dolu anlara, doğup büyüdüğü topraklardan uzaklaşarak farklı şehirlere ve memleketlere köle olarak götürülüp satılmasına, ana-baba ve diğer akrabalarından hiçbirini görememenin verdiği vuslat acısına temas etmektedir.

Yûsuf Kıssasında Bazı Kurbanlar Vardır Ve Şöyledir:

- **Hz. Yakup:** Biricik oğlu Yûsuf'a olan aşırı sevgisinin kurbanı!
- **Yûsuf'un Kardeşleri:** Yûsuf'a olan haset ve kıskançlığın kurbanı!
- **Bünyâmin:** Kardeşlerinin yaptıklarından dolayı kardeş özleminin kurbanı!
- **Züleyha:** Şehvetin, Şöhretin ve Yûsuf'a olan meylinden dolayı nefsinin kurbanı!
- **Zindan arkadaşı:** Rüyasını tabir ve tevil eden Hz. Yûsuf'a karşı vefasızlığın kurbanı!
- **Mısır Azizi Potifar:** Yûsuf haklı olduğu halde eşi olan Züleyha'nın suçuna dair gerçeklerin ortaya çıkmasından dolayı yaşayacağı kınanma korkusunun kurbanı!

Yusuf Süresi, Mısır sarayında Mısır Azizinin eşi Züleyha'nın ve diğer aristokrat olan kadınların tuzaklarıyla karşı karşıya kalmasından dolayı maruz kaldığı sıkıntılara, Mısır Azizinin sarayında iftiraya uğrayarak zindana atılmasına, haksız yere zindanda tutulmasına, zindanda yaşadığı acı dolu zaman dilimlerine ve yıllar boyu orada unutulması gibi birçok imtihan, sıkıntı ve musibet yaşamasına vurgu yapmaktadır.

Hiz. Yûsuf'un yaşadığı ve erken yaştan itibaren kendisini içinde bulduğu bütün bu sıkıntı, zorluk, haksızlıklara karşı isyan etmeden sabretmesine, "olmazları olduran şikayet değil sabır ve şükürdür" anlayışına sarılmasına, yaşadığı bunca imtihana karşı sergilediği sabır, tahammül ve tevekkülün sonucunda Yüce Rab-bimizin, onun dünyada giderdiği sıkıntılara ve ona ikram ve ihsan ettiği devlet idaresinde büyük yetkilere ulaşmakla elde ettiği güce, iffetiyle kazandığı saygınlığa ve kendisini ahirette de katında mükâfatlandıracağı üzerinde durulmuştur.

Yûsuf Süresi, bizlere *iman*, tevekkül, haya, sabır, iffet, hataları bağışlama, aile ilişkileri vb. konulara temas ederek bu açılardan birçok zengin içerikli mesajlar vermektedir. Sürede çocuk sevgisi, çocuklara yaklaşımın ne şekilde olması, kardeşler arasındaki kıskançlık nöbetlerinin nasıl engellenmesi gerektiği, haset gibi içi ve ameli yakan duyguların, insanların birbirlerine karşı tuzak kurma konusunda eğilimlerinin ortaya çıkmasından kaynaklı olarak bireylerdeki huy, mizaç, karakter, kişilik ve tabiatlara; şeytanın insanın ruhundaki dürtüleri nasıl harekete geçirebileceğini, Allah'a sığınılmadığında nefsin heva, heves ve arzuları altında yaşanan esaret hayatını ve bunun sonucunda yaşanan ağır pişmanlık duygusunu ele alarak bizleri uyarmaktadır.

Yûsuf Süresi, sosyal bir varlık olan biz insanlara kadın-erkek ilişkileri yönünden de birçok mesajlar vermektedir. Kıssa'da da ele alınan Hiz. Yûsuf'un başından geçen malum olay, bir kadının kendisine yabancı olan bir erkekle gözlerden uzak bir mekanda/alanda baş başa kalmasının sebep olacağı muhtemel tehlikeli

sonuçlar için de biz insanlara ders veren önemli bir örnek oluşturmaktadır. Öte yandan yaşanan bu olay, bizlere zina gibi ağır günah ve tehlikeli bir eylem ile karşı karşıya kalan kişinin, yapacağı bir şey kalmayınca içinde bulunduğu durumdan kurtulmak adına yalnız Allah'a sığınarak O'nun elbette kendisini kurtaracağı genel ilkesine de sürede temas edilmektedir.

İnsan, duygu dünyası çok çeşitli, çok karmaşık, çok farklı ve çok renkli olan; duyguları her an değişiklik ve farklılık gösterebilen bir canlıdır. Bu açıdan bakıldığında, Yûsuf Sûresi öyle bir süredir ki; içerisinde insanî ilişkilerin hemen hemen hepsinin örnekleri olup hemen hemen bir insanın hissedebileceği, yapısı itibariyle sergileyebileceği ve yapabileceği Merhamet, Af, Hoşgörü, Sabır, Muhabbet, Adalet, Sadakat, Vefa, Dostluk, Düşmanlık, Korku, Emanet, Güven, Nefret, Fitne, Kin, Öfke, Haksızlık, Kıskançlık, Haset, Sekînet, Sükûnet, Taşkınlık, Şaşkınlık, Haya; Utanç, Hayasızlık; Utanmazlık, Kabalık, Nezaket, Sakinlik, Kızgınlık, Küçümseme, Tiksinme, Acı, Hüzün, Hasret, Şakavet; Mutsuzluk, Saadet gibi bütün hislere dair duygu örneklemeleri barındırmaktadır.

Yûsuf sûresi, devletin sevk ve idaresi, idarecilerin tutum ve davranışları, karar alıcıların olaylara yaklaşımı vb. konularda da bizlere oldukça önemli mesajlar vermektedir. Ayrıca işini iyi bilen, bilgisi, tecrübesi, liyakatı ve yetkinliği yerinde olan kimselere devlet idaresinde görev verilerek getirildikleri görevlerde devlet adına yapılan işlemlerde ve ilgili alanlarda tüm işlerin ehline verilmesinin önemi³ üzerinde durulmakta olup devletin içinde bulunduğu yokluk zamanlarında ve yaşanan ekonomik darlığın giderilmesi için alınacak tedbirlerin gerekliliği hakkında da bizlere kesinlikle uyulması gereken önemli yolları ve yöntemleri göstermektedir.

Yûsuf Sûresi, 111 âyet-i kerimeden oluşmaktadır ve ilk 3 âyet-i kerime kıssanın girişi olarak sayılmakta olup 4. âyet-i kerimeden itibaren 102. ayete kadar yani toplamda 98 âyet-i kerimede olayların meydana gelişi açısından kronolojik olarak takip edilerek Hz. Yûsuf'un hayatı net bir şekilde anlatılmaktadır.

Yûsuf Kıssası'na "Ahsenü'l-Kassas" yani "Kıssaların En Güzeli" ismi neden verilmiştir?⁴

Sürenin içeriği çok çeşitli ve çok renkli olan bir kıssadır.⁵

İbretler, öğütler, nasihatler, dersler ve mesajlarla dolu bir kıssadır.⁶

Dili Arapça olan Kur'ân-ı Kerim'in dil açısından da zirve olan bir sûresidir.⁷

3 İşlerin ehline verilmesi konusunda daha detaylı bilgi için bkz. Nisa, 4/58.

4 Bkz. Yûsuf, 12/3.

5 Yûsuf, 12/56.

6 Yûsuf, 12/7.

7 Yûsuf, 12/2.

Dayanılması ağır ve zor, katlanılması kolay olmayan imtihanlardan geçtikten sonra sonu çok güzel biten bir kıssadır.⁸

Yanlış, hata, yanılış, aldanış ve kötü tutum, davranış ve tavırlara bürünen kimselerin içerisinde olduğu yanlışları fark ederek iyi ve güzel bir şekilde davranış ve tavırlara kavuştuğu bir kıssadır.⁹

Bu hayatta iyi şeylerin beklemeye, iyi insanların ise katlanılmaya değer olduğunu öğreniyoruz. İşte buna da Sabır diyoruz. Tam da bundan dolayıdır ki; gelenin kıymetini, en çok bekleyen bilir. Hz. Yaküb'un evladı Yûsuf'un bir gün gelmesini beklediği gibi...¹⁰

Yûsuf kıssası, tekrarlanmayan bir kıssadır ve tek parça halinde bir sürede ele alınmıştır ve kıssanın anlatıldığı âyet-i kerimelerde eşsiz bir belağat, muhteşem ve benzersiz bir fesahat, insanı rahatlatan ve huzura erdiren bir nazmı; dizimi ve anlatımı, çok derinlikli ve engin bir icazı, verdiği mesaj ile uyumlu ve uygun kelimelerin kullanımı ile ve daha nice nice muhteşem güzellikler barındırmasıdır.¹¹

Özetle; Yûsuf sûresi, bizlere bireysel ve toplumsal açıdan hepimize lazım olan ve hayatımızdaki hata çukurlarından bizleri uzak tutmaya yarayacak birçok engin ve zengin mesajlar içermektedir. Bu açıdan bakıldığında; bizlere düşen en önemli görevlerden birisi de, Yûsuf sûresinde verilen bu mesajları anlayarak, anlatarak ve yaşayarak onları hayatımızın her alanında uygulamaktır.

Sonuç Olarak; Yûsuf Sûresi Bizlere Şunları Anlatmaktadır:

- İmtihan Olan Bu Dünya Hayatında Her Şeyi Değiştiren;
- İmhâ değil İhyâdır.
- İhmâl değil İkmâldir.
- Yakınma değil Duâdır.
- Şikayet değil Şükürdür.
- Acelecilik değil Sabırdır.

8 Yûsuf, 12/100.

9 Yûsuf, 12/97.

10 Yûsuf, 12/100.

11 Yûsuf, 12/3.